Konstitutionsutskottets betänkande

1977/78:45

med anledning av i propositionen 1977/78:100 och förslaget 1977/78:16 framlagda förslag om vissa anslag för budgetåret 1978/79 under huvudtiteln Riksdagen och dess verk jämte motioner

SJUTTONDE HUVUDTITELN

Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen 1977/78:100 bilaga 20 hemställer riksdagens förvaltningsstyrelse under punkten B 1 att riksdagen till Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader för budgetåret 1978/79 anvisar ett förslagsanslag av 66 335 000 kr.

Svenska Europarådsdelegationens sekretariat

Motionen

I motionen 1977/78:900 av Bengt Sjönell m. fl. (c, m, fp, s) hemställs att riksdagen med anledning av vad som anförts i motionen 1977/78:899 anvisar medel för erforderlig personalförstärkning vid riksdagens internationella sekretariat för att tillgodose Europarådsdelegationens sekretariats behov.

Enligt motionärerna bör det ankomma på utrikesutskottet att efter samråd med Europarådsdelegationen framlägga förslag till personalförstärkning. I övrigt hänvisas till motiveringen i motionen 899.

Utskottet har i ärendet inhämtat yttrande från utrikesutskottet, *bilaga 1*.

Rekrytering av riksdagsstenografer

Motionen

I motionen 1977/78:1413 av förste vice talmannen Torsten Bengtson m. fl. (c, m, s, fp, vpk, apk) hemställs att riksdagen i syfte att främja rekryteringen av riksdagsstenografer uppdrar åt förvaltningsstyrelsen att vidta åtgärder för att anordna en stenografiutbildning av angivet slag för studerande vid universitet och högskolor samt att framlägga förslag till viss lön under den senare delen av utbildningen för de elever som efter det första årets utbildning kvalificerar sig för fortsatt utbildning.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Utskottet har i ärendet inhämtat yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse, *bilaga 2*.

Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll

Förslaget

I förslaget 1977/78:16 hemställer riksgäldsfullmäktige att riksdagen

dels bemyndigar fullmäktige att låta utgiva otryckta ståndsprotokoll enligt angiven plan,

dels till Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 245 000 kr.

I förslaget föreslås utgivning av otryckta ståndsprotokoll under budgetåren 1978/79–1983/84 enligt särskild plan. Beträffande förslagets närmare innehåll hänvisas till den tryckta texten.

Bakgrund och tidigare riksdagsbehandling

Från anslaget A 14. Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll bestrids utgifter för utgivning av otryckta ståndsprotokoll. Anslaget disponeras av riksgäldskontoret (som sedan 1935 i samband med riksdagens femhundraårsjubileum ombesörjt sådan utgivning). På förslag av riksgäldsfullmäktige tar riksdagen ställning till utgivningsplan som f. n. omfattar sex år i taget. Riksdagen beslöt 1972 (KU 1972:23) om utgivning av ståndsprotokoll för budgetåren 1972/73–1977/78 i enlighet med av riksgäldsfullmäktige framlagd plan. Medel har därefter årligen anvisats för ändamålet.

Riksdagen anvisade senast i samband med årets budgetproposition för nästkommande budgetår ett reservationsanslag av 225 000 kr. för det sista året i beslutad utgivningsplan.

Utskottet

I motionen 1977/78:900 hemställs att riksdagen anvisar medel för personalförstärkning till Europarådsdelegationens sekretariat. I sitt yttrande har utrikesutskottet anfört att frågan bör beredas av riksdagens förvaltningsstyrelse. Utskottet, som anser det angeläget att frågan löses, delar denna uppfattning. I avvaktan på förvaltningsstyrelsens beredning avstyrker utskottet motionen.

I motionen 1977/78:1413 föreslås att riksdagens förvaltningsstyrelse får uppdrag att vidta åtgärder för att anordna stenografutbildning för att främja rekrytering av riksdagsstenografer. Riksdagens förvaltningsstyrelse anför i sitt yttrande över motionen att personalbrist inom stenografkåren kan befaras om inte särskilda åtgärder snarast kommer till stånd. Förvaltningskontoret har för avsikt att genomföra en utredning rörande rekrytering och utbildning av stenografer.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är en angelägen sak för riksdagen att säkerställa möjligheterna till rekrytering av kompetenta riksdagsstenografer. Då förutsättningarna för hittillsvarande vidareutbild-

ningsverksamhet av skilda skäl förändrats måste nya vägar prövas. De av motionärerna framförda förslagen bör övervägas i den utredning rörande rekrytering och utbildning av stenografer som förvaltningsstyrelsen aviserat i sitt yttrande. Därmed får motionens syfte i huvudsak anses tillgodosett.

Det av förvaltningsstyrelsen i budgetpropositionen 1977/78:100 bilaga 20 punkten B 1 framställda yrkandet tillstyrks.

Beträffande utgivningen av otryckta ståndsprotokoll ansluter sig utskottet till riksgäldsfullmäktiges uppfattning att utgivningen bör fortsättas och fullföljas utan avbrott. Mot den av fullmäktige framlagda planen för utgivning har utskottet ingen erinran. Utöver av riksdagen för nästa budgetår, under sjuttonde huvudtiteln, punkten A 14, anvisat reservationsanslag av 225 000 kr. bör ytterligare 20 000 kr. anvisas, tillhopa 245 000 kr.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionen 1977/78:900;
2. att riksdagen förklarar motionen 1977/78:1413 besvarad med vad utskottet anfört,
3. att riksdagen till *Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1978/79 anvisar ett förslagsanslag av 66 335 000 kr.,
4. att riksdagen bemyndigar riksgäldsfullmäktige att låta utgiva otryckta ståndsprotokoll enligt angiven plan,
5. att riksdagen – med ändring av tidigare beslut (KU 1977/78:31) – till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll* för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 245 000 kr.

Stockholm den 2 maj 1978

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Holger Mossberg (s), Bertil Fiskesjö (c), Olle Svensson (s), Sven-Erik Nordin (c), Ove Karlsson* (s), Lars Schött (m), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kerstin Nilsson (s), Daniel Tarschys (fp) och Per Unckel (m).

*Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga 1

Utrikesutskottets yttrande

1977/78:2 y

med anledning av motion om ökade medel till svenska Europarådsdelegationens sekretariat

Till konstitutionsutskottet

Genom beslut den 7 februari 1978 har konstitutionsutskottet hemställt om utrikesutskottets yttrande över motionen 1977/78:900 av Bengt Sjönell m. fl. (c, m, fp, s) om ökade medel till svenska Europarådsdelegationens sekretariat.

Motionen

I motionen 1977/78:900 hemställs att riksdagen med anledning av vad som anförts i motionen 1977/78:899 anvisar medel för erforderlig personalförstärkning vid riksdagens internationella sekretariat för att tillgodose Europarådsdelegationens sekretariats behov.

Motionärerna, som tillsammans utgör riksdagens nuvarande representation i Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling, framhåller i den bakomliggande motionen 899 bl. a.:

De svenska ombuden i Europarådsförsamlingen har sitt ansvar för arbetet att stärka Europarådet. Genom att få möjlighet att mera i detalj följa utarbetandet av rapporter och resolutionsförslag under utskottsarbetet skulle de svenska ledamöterna kunna påverka församlingsarbetet i än högre grad än vad som nu är fallet.

En ökad aktivitet från ombudens sida torde förutsätta ökade sekretariatsresurser. Sekretariatsuppgifterna för delegationen fullgörs på deltid av riksdagens internationella sekretariat. Med nuvarande personalstyrka vid nämnda sekretariat, som handhar en rad andra uppgifter vid sidan av servicen till Europarådsdelegationen, är delegationssekretariatets möjligheter att fullgöra en utökad service otillräckliga.

Det bör enligt motionen ankomma på utrikesutskottet att efter samråd med Europarådsdelegationen framlägga förslag till personalförstärkning.

Bakgrund

När riksdagens internationella sekretariat inrättades år 1967, skedde detta för att i bättre former än dittills tillgodose behovet av beredning och handläggning av olika frågor avseende riksdagens utländska förbindelser, däribland riksdagens officiella besöksutbyte med andra parlament men också riksdagens utrikes besöks- och reseverksamhet i övrigt samt det svenska

deltagandet i Europarådets rådgivande församling. År 1971 överfördes på internationella sekretariatet även uppgiften att ombesörja sekretariatsfunktionerna för riksdagens interparlamentariska grupp och dess deltagande i Interparlamentariska unionens mötesverksamhet.

Personalstyrkan vid internationella sekretariatet, som administrativt är knutet till utrikesutskottets sekretariat (kansli) och delvis identiskt med detta, var under de första åren begränsad till en handläggande tjänsteman, vilken fram till år 1975 dessutom var ensam biträdande sekretarare (föredragande) i utrikesutskottet. I och med utskottsväsendets omorganisation år 1971 fick utrikesutskottet en helårsanställd huvudsekreterare (kanslichef), som jämväl skulle vara riksdagens internationelle sekreterare.

Den förstärkning även för internationella sekretariatets vidkommande som denna åtgärd avsågs innebära kom emellertid att bli mera skenbar än reell. Anledningen härtill var dels att utrikesutskottets arbetsbelastning från och med år 1971 blev flerfaldiga gånger större än under tidigare år och därmed nådde paritet med åtskilliga andra utskotts, dels att sekretariatsuppgifterna jämväl för interparlamentariska gruppen då tillfördes internationella sekretariatet, dels att riksdagens rese- och besöksverksamhet avsevärt tilltog under denna tid. Arbetet för de båda handläggande tjänstemännen, vilka hade att dela sin tid mellan utrikesutskottets och internationella sekretariatets ärenden, blev härigenom splittrat och ansträngt.

En viss förstärkning av personalen kunde därefter utverkas dels år 1973, då ytterligare en handläggare (förste byråsekreterare) fick anställas, främst för att avlasta den administrationskrävande besöks- och resesidan av internationella sekretariatets verksamhet, dels år 1975, då utrikesutskottet beviljades en ny heltidstjänst som föredragande, varigenom den andra föredraganden gavs möjlighet att mera odelat ägna sig åt uppgifterna inom internationella sekretariatet. Kanslichefen vid utrikesutskottet är alltjämt även chef för internationella sekretariatet men nödgas av uppenbara skäl ägna huvuddelen av sin tid åt utrikesutskottets ärenden.

Tack vare den personalförstärkning som under senare år skett har emellertid en viss specialisering mellan och inom de båda sekretariaten kunnat genomföras och de förut ofta förekommande tidskollisionerna mellan de olika verksamheterna kunnat reduceras om än ej elimineras. Alltjämt visar det sig sålunda från tid till annan svårt, med den fåtaliga personal som det här rör sig om, att på ett för alla berörda parter tillfredsställande sätt tillgodose de många olika huvudmännens anspråk på service.

Utskottet

Eftersom verksamheten inom riksdagens internationella sekretariat inte är avhängig av utrikesutskottet utan fastmer har en rad andra huvudmän inom riksdagen – däribland talmannen/talmanskonferensen vad beträffar främst den utländska besöks- och reseverksamheten, Europarådsdelegationen och

riksdagens interparlamentariska grupp – synes det inte böra i första hand ankomma på utskottet att bedöma i vilken utsträckning internationella sekretariatet är i behov av personalförstärkning eller än mindre att föreslå den form en förstärkning lämpligast bör ta. Däremot har utskottet givetvis ett intresse av att samarbetet mellan dess eget sekretariat och internationella sekretariatet sker på ett smidigt sätt och att uppgifterna inom det senare inte i alltför stor utsträckning inkräktar på arbetet för utskottet. Utskottet vill även hänvisa till sitt betänkande UU 1977/78:13 om åtgärder för att stärka Europarådets politiska roll, där det bl. a. anförs att det synes av vikt att de svenska representanterna i Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling har tillgång till tillräckliga och för sitt ändamål avpassade sekretariatsresurser som möjliggör för dem att utöva ett aktivt inflytande på arbetet i församlingen.

Då den fråga om personalförstärkning vid internationella sekretariatet, som rests i motionerna 899 och 900, direkt eller indirekt berör ett flertal intressenter inom riksdagen, synes den böra beredas av annan instans än utrikesutskottet, förslagsvis av riksdagens förvaltningsstyrelse.

Stockholm den 20 april 1978

På utrikesutskottets vägnar
ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), Anna Lisa Lewén-Eliasson (s), förste vice talmannen Torsten Bengtson (c), Erik Adamsson (s), Anna-Lisa Nilsson (c), Sture Palm (s), Ingrid Sundberg (m), Sture Ericson (s), Sture Korpås (c), Gertrud Sigurdsen (s), David Wirmark (fp), Jan Bergqvist (s), Rune Ångström (fp) och Axel Andersson (s).

Bilaga 2

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSSTYRELSE

1978-03-15

Konstitutionsutskottet

Motion 1977/78:1413 av förste vice talmannen Torsten Bengtson m. fl. om åtgärder för att främja rekryteringen av riksdagsstenografer
KU remiss 1978-02-07 (dnr 46-E.19/78)

Med anledning av rubricerade remiss får förvaltningsstyrelsen anföra följande:

En översyn av riksdagsstenografernas arbetsförhållanden m. m. verkställdes av den av förvaltningsstyrelsen tillsatta stenografutredningen, som den 3 januari 1973 framlade sitt betänkande. Den internutbildning av stenografer som därefter förekommit har inte givit önskat resultat. Risken är nu uppenbar att det i en framtid inte finns kompetenta stenografer att rekrytera till riksdagsarbetet.

Rekrytering och vidareutbildning av riksdagens personal behandlas i det av förvaltningsstyrelsen i september 1976 antagna personalpolitiska programmet. I linje med detta program finns sedan hösten 1976 vid förvaltningskontoret en utbildningsansvarig tjänsteman och en utbildningskommitté. Frågan om utbildning av stenografer faller under deras kompetensområde.

Mot bakgrund av den personalbrist inom stenografkåren som kan befaras om inte åtgärder vidtas är det angeläget att en förutsättningslös utredning av frågan om rekrytering och utbildning av riksdagsstenografer snarast kommer till stånd. Förvaltningskontoret har för avsikt att genomföra en sådan utredning.

Det bör emellertid redan nu påpekas, att en utbildning av det slag som motionärerna föreslår med fördel borde kunna förläggas till universitet. Detta är helt i linje med den nya högskolan med kortare yrkesinriktad utbildning. Förutom stenografi och redigeringsutbildning kunde utbildningen förslagsvis innehålla nordiska språk, svenska och statskunskap.

En inom högskoleorganisationen anordnad stenografutbildning torde kunna ges en så generell uppläggning, att även den i motionen angivna allmänna efterfrågan på stenografer med referentfärdighet kan tillgodoses.

Förvaltningsstyrelsen vill för sin del ifrågasätta lämpligheten av att lön skulle utgå under utbildningstiden. Avlönad praktik förekommer numera i mycket liten utsträckning inom utbildningsväsendet.

Under hänvisning till att en översyn av stenografutbildning m. m. redan planeras inom förvaltningskontoret torde ett särskilt utredningsuppdrag till förvaltningsstyrelsen i frågan inte vara erforderligt.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad

ordförande, ledamöterna Erik Wärnberg, Karl Leuchovius, Erik Adamsson, Gillis Augustsson, Sven G Andersson i Örebro, Torsten Stridsman, Maj Pehrsson och Stig Olsson samt personalföreträdarna Sonja Berg von Linde, Sigfrid Larsson och Lars Zanderin.

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSSTYRELSE

På styrelsens vägnar

HENRY ALLARD

/Eric Lindström

GOTAB 58117 Stockholm 1978